

Quin és l'origen de Corpus Christi a Barcelona?

Dij, 31/05/2018 per Catalunya Religió

(Glòria Barrete -CR) L'Església Catòlica compta amb una festivitat mòbil per venerar l'Eucaristia. S'anomena *Corpus Christi* i se sol situar seixanta dies després del Diumenge de Resurrecció. Aquest dijous, 31 de maig, els catòlics celebren la festivitat de Corpus Christi. Però quin és l'origen d'aquesta festa a la capital catalana? Hem parlat amb en **Sergio Arévalo**. Ell és filòsof i ha realitzat el Màster en Diàleg Interreligiós a l'ISCREB amb una tesina sobre 'El procés de secularització de Corpus Christi de Barcelona'.

La festivitat catòlica neix a Lieja, a Bèlgica. Una religiosa, **Juliana de Cornillon**, que va viure entre 1193 i 1258 té una visió, un somni, en que veu la lluna amb una part que li manca. Ella ho interpreta com un missatge de Crist que necessita una festa a la terra per venerar el fet eucarístic. Gràcies a aquesta monja s'implanta la festivitat de *Corpus Christi* el 1246 a la regió, i serà el **papa Urbà IV** qui l'implantarà a tot el món cristià.

Edat Mitjana, la fe ho vertebrava tot

Ens situem en plena Edat Mitjana, una època en que el fet eucarístic és molt important, però alhora es discuteix a nivell acadèmic com és possible el miracle. Hi ha en aquell moment diversos autors que consideren que era més una cosa simbòlica i d'altres que la cosa era real.

El papa Urbà IV implanta la festivitat al món cristià però serà el **papa Joan XXII** qui marcarà la festivitat com a universal. El que es genera aleshores al voltant de *Corpus Christi* és una processó que reuneix elements més enllà del que anomenem avui dia elements litúrgics. Segons Arévalo, es comencen a realitzar a la processó representacions d'episodis de la Bíblia, el que ara diferenciem en cercaviles populars, eren en aquella època "una catedral vivent amb una funció pedagògica, teològica i de relació entre els fidels i Déu". Aquesta festa comença així a esdevenir molt important, fins al fet que a l'Edat Mitjana era la festa més

important de la cristiandat on tot el poble hi participa.

El 1320 es té constància de la primera processó a Barcelona de forma discreta, i serà el 1323 quan es té ja constància de la processó de *Corpus Christi* a la ciutat comtal. La processó en ple segle XIV comptava amb una desfilada del Santíssim Sagrament pels carrers de Barcelona, sortien primer les esglésies, després els símbols dels gremis, sortien les creus, el clergat i després les representacions de la Bíblia. Posteriorment també sortien relíquies de sants i després tot el poble. Tot això durant els segles XIV i XV.

La decadència de la festivitat

A partir del segle XV comença una llarga i lenta decadència. Aquestes representacions en que apareixien el Drac o el Dimoni comencen a adquirir un caràcter massa festiu, i això no agrada al clergat. Comencen a criticar-ho i s'intenta suprimir aquesta part. Ens trobem alhora en una època en que sorgeixen les idees Il·lustrades que veuen aquestes representacions poc raonables i serà amb l'Estat Liberal que se suprimeixen els gremis i acaba de perdre força. Amb el Decret de Nova Planta la part d'entremesos ja no surt a la processó. En paral·lel a tot això ja s'havien començat a crear festes populars que imiten l'estructura de la processó de *Corpus Christi* i de mica en mica a Barcelona es van perdent els entremesos i el que queden són els gegants de la ciutat amb els elements litúrgics.

Ens situem ara en plena dictadura franquista, moment en que es revitalitza la festivitat de *Corpus Christi*. "El nacionalcatolicisme assumeix la festa de Corpus com a festa per adorar el miracle eucarístic i per enaltir el mateix règim". Fins i tot Barcelona esdevé ciutat eucarística l'any 1952, sortint en processó gegants de la ciutats i elements litúrgics junts.

En aquesta processó d'època franquista es tornen a revifar els elements propis de l'Edat Mitjana i surt tota la societat per lluir-se però en aquest cas "era per idolatrar un règim dictatorial". Als anys seixanta comença a haver-hi una crisi del nacionalcatolicisme. Apareix el turisme i la ciutat canvia i aquest tipus d'actes no són ben entesos. Comença, doncs, la ultra crisi deixant la processó de Corpus petitíssima i com a reducte de sectors molt conservadors. Se suprimeix la festa de Corpus com a festa nacional, però en canvi els gegants i els entremesos continuen conservant-se en festes de barri, "exemple de com elements que eren essencialment religiosos en origen es reinterpreten i s'agafen com a elements festius i de cultura popular".

L'actualitat

Ja als anys vuitanta, es recuperen a la ciutat elements com el Drac, la Mulassa o l'Àliga, i serà a principis dels anys noranta quan Ajuntament i Bisbat parlen de la possibilitat de recuperar el Corpus. Sorgeix així l'actual processó de Corpus a la ciutat de Barcelona. Una processó que s'inicia amb un seguici civil amb elements com la Coronel·la o els Cavallets, representant la ciutat, i després, amb un espai de diferència, la part religiosa de la processó. "Una convivència respectuosa però amb separació del món laic i món sagrat".